

Nr 106.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa ersättningar av statsmedel till arbetstagare som drabbats av silikos (stendammlunga); given Stockholms slott den 4 mars 1949.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro,

enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

/ Gustav Möller.

Propositionens innehåll.

I propositionen föreslås att under budgetåret 1949/50 må till arbetare, som drabbats av silikos, utgivas tillfälliga ersättningar enligt samma grunder som under innevarande budgetår.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 mars
1949.*

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL,
DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG,
WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Efter gemensam beredning med t. f. chefen för finansdepartementet, statsrådet Andersson, anför chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller, följande.

Enligt lagen den 14 juni 1929 (nr 131) om försäkring för vissa yrkesjukdomar skall var och en som är försäkrad enligt olycksfallsförsäkringslagen för skada till följd av olycksfall i arbete anses försäkrad även för vissa yrkessjukdomar, däribland sådan som uteslutande eller till övervägande del framkallats genom inverkan av stendamm (»stendammslunga» eller silikos). Ersättning i anledning av yrkessjukdom utgår enligt i huvudsak samma grunder som för olycksfall i arbete.

Yrkessjukdomen silikos intager i viss mån en särställning bland yrkesjukdomarna i det att man icke i nämnvärd grad behöver räkna med några väsentliga variationer i de individuella anlagen vid denna sjukdom. Vidare förhåller det sig så att sjukdomen, sedan den en gång framträtt, i regel utvecklar sig i ogynnsam riktning, även om ytterligare tillförsel av stendamm till lungorna avbrytes. Något effektivt botemedel mot sjukdomen är tills vidare icke känt. Fortskridandet kan emellertid fördröjas avsevärt, om sjukdomen upptäcker på ett tidigt stadium och den sjuke övergår till ofarligt arbete. Dylik ändring av sysselsättningen innebär emellertid icke sällan att vederbörande arbetare måste lämna ett välavlönat specialarbete; övergången kan därför medföra avsevärd inkomstminskning för arbetaren.

På förslag av Kungl. Maj:t i propositionen nr 238 till 1948 års riksdag medgav riksdagen (skrivelse nr 357), att av anslaget till Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete finge under budgetåret 1948/49 utgivas tillfälliga ersättningar till av silikos drabbade arbetare i enlighet med de grunder, som angivits i det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över socialärenden för den 8 maj 1948. Det sålunda lämnade bemyndigandet innebar i huvudsak, att Kungl. Maj:t skulle — i avvaktan på den revision av bestämmelserna om ersättning vid olycksfall och yrkessjukdom som förberedes av socialvårdskommittén — äga förordna om utgivande av tillfälliga ersättningar om högst

700 kronor om året åt arbetare, vilka på grund av ådragen silikos blivit oförmögna till arbete men på grund av sjukdomen övergått till annan systerställning och därigenom fått vidkännas inkomstminskning. Vid bedömning av inkomstminskningen skulle utgående livränta beaktas. Till den som övergått till ofarligt arbete för mer än tio år sedan skulle icke utgå ersättning, därest han icke uppbure livränta för sjukdomen. Beträffande de närmare grunderna för ersättningsbestämmande m. m. torde jag få hänvisa till nyssnämnda proposition.

Beslutanderätten i de särskilda ersättningsärendena har anförtrotts åt riksförsäkringsanstalten.

Enligt uppgift från riksförsäkringsanstalten har anstalten under tiden fram till den 1 mars 1949 behandlat tillhoppa 538 ersättningsfall, därvid anstalten beviljat ersättning i 319 fall och avslagit ansökan om ersättning i 219 fall. Ett hundratal ärenden hade vid sistnämnda tidpunkt ännu icke slutbehandlats. Den sannolika totalkostnaden för hittills reglerade fall under budgetåret 1948/49 beräknas av anstalten till omkring 200 000 kronor.

I avvaktan på definitiva bestämmelser i ämnet torde den anordning med tillfälliga ersättningar som hittills praktiserats böra bestå även under budgetåret 1949/50. Jag förordar därför, att Kungl. Maj:t utverkar riksdagens bemyndigande att jämväl under budgetåret 1949/50 förordna om utgivande av tillfälliga ersättningar åt silikosskadade arbetare enligt samma grunder som gälla för innevarande budgetår. Ersättningarna torde liksom f. n. få belasta det under femte huvudtiteln (punkt 74) äskade förslagsanslaget till Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.

Föredraganden hemställer härefter, att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen att medgiva, att av anslaget till Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m. må under budgetåret 1949/50 utgivas tillfälliga ersättningar till av silikos drabbade arbetare enligt samma grunder som under innevarande budgetår.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
M. Silfverstolpe.